

Uchwała Nr LXIV/534/06
Rady Miejskiej w Dobrym Mieście
z dnia 28 września 2006 r.

w sprawie: przyjęcia „Planu Rozwoju Wsi Swobodna”

Na podstawie art. 18, ust.2 punkt 6 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. nr 142 poz. 1591 z późn. zm. 2002 r. nr 23 poz.220, nr 62 poz. 558, nr 113 poz.984, nr 153 poz.1271, nr 214 poz.1806, z 2003 r. nr 80 poz. 717 i nr 162 poz.1568, z 2004 r.: nr 116, poz.1203, z 2005 nr 172 poz. 1441, nr 175 poz. 1457, z 2006 r. nr 17 poz. 128) **Rada Miejska w Dobrym Mieście uchwala, co następuje:**

§ 1

Przyjmuje się „Plan Rozwoju Wsi Swobodna” , stanowiący Załącznik nr 1 do niniejszej Uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Dobrego Miasta.

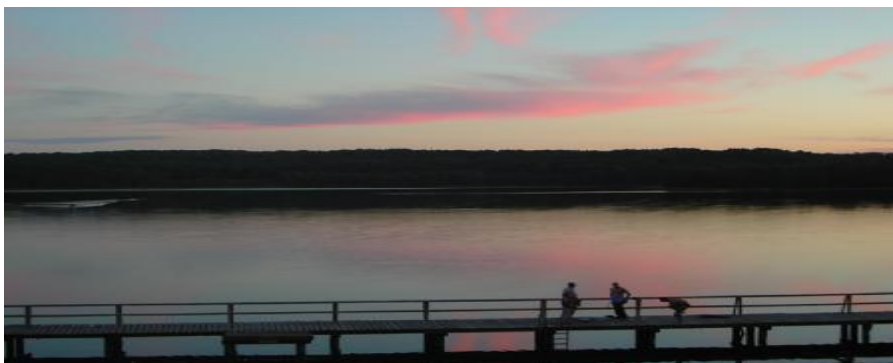
§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1
do Uchwały nr LXIV/534/2006
Rady Miejskiej w Dobrym Mieście
z dnia 28 września 2006

PLAN
ROZWOJU
WSI SWOBODNA

Lipiec 2006 r.

Spis treści:

I. Informacje ogólne	3
1. Charakterystyka Sołectwa Swobodna.....	3
1.1. Rys historyczny.....	3
1.2. Położenie oraz warunki geograficzne.....	4
2. Sfera społeczna.....	5
2.1. Ludność.....	5
2.2. Oświata.....	6
2.3. Służba zdrowia.....	6
2.4. Bezpieczeństwo publiczne.....	7
2.5. Kultura.....	7
2.6. Obiekty rekreacyjne i sportowe.....	7
3. Infrastruktura techniczna.....	8
3.1. Zaopatrzenie w wodę.....	8
3.2. Kanalizacja i oczyszczanie ścieków.....	8
3.3. Utylizacja odpadów stałych.....	9
3.4. Energetyka.....	9
3.5. Telekomunikacja.....	9
3.6. Komunikacja.....	9
4. Sfera gospodarcza.....	10
4.1. Przemysł.....	10
4.2. Rolnictwo.....	10
4.3. Leśnictwo.....	11
II. Analiza SWOT wsi i sołectwa Swobodna	12
III. Wizja rozwoju wsi Swobodna	13
IV. Program Rozwoju Wsi – planowane działania	15
Podsumowanie.....	18

Spis tabel:

Tabela nr 1 – Liczba mieszkańców sołectwa Swobodna.....	5
Tabela nr 2 – Mieszkańcy wg wieku.....	6
Tabela nr 3 – Baza noclegowa w Swobodnie – wykorzystanie	6
Tabela nr 4 – Wskaźnik wykrywalności przestępstw.....	7
Tabela nr 5 – Klasy gruntów użytkowanych przez osoby fizyczne.....	10

I. Informacje ogólne

1. Charakterystyka Sołectwa Swobodna

1.1 Rys historyczny

Wieś Swobodna, jako jedyna w Gminie Dobre Miasto posiada zasoby wykopaliskowe, które świadczą o występowaniu na tym terenie sieci osadniczej w dawnych wiekach.

Archeologiczne wykopaliska odkryto w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora Limajno.

Są to:

- grodzisko wczesnośredniowieczne Kamionki,
- grodzisko stożkowe.

Sołectwo Swobodna, ze względu na bardzo niewielki areal ziemi i znikomą sieć osadniczą, która skupiała się w przeszłości głównie w pobliżu jeziora Limajno posiada bardzo ubogą dokumentację o historii jego powstania i funkcjonowania.

Dane historyczne wskazują, że wieś Swobodna powstała w końcu XIII wieku, podobnie jak sąsiadujące osady: Knopin i Barcikowo.

W II połowie XIV wieku wieś znajdowała się pod zarządem biskupa Henryka Sorboma i stanowiła typowo rolniczą osadę wiejską, charakterystyczna dla niwowego systemu rozłogu pól.

Walory przyrodnicze wsi Swobodna i jeziora Limajno były doceniane i wykorzystywane do turystyki i rekreacji już w poprzednich wiekach.

Niemieckie dokumenty źródłowe wskazują, że w miejscu obecnej siedziby leśnictwa Chmury znajdowała się w wieku XVIII Karczma. Miejsce to po I wojnie światowej stanowiło również ośrodek rekonwalescencji lotników niemieckich.

Materiały te nie znajdują jednak potwierdzenia w rodzimych dokumentach historycznych.

Wieś Swobodna stanowiła w przeszłości typową wieś warmińską, powiązana administracyjnie z Cerkiewnikiem (szkoła) i Dobrym Miastem, w której nie brakuje śladów dawnych tradycji i obyczajów, takich jak: wykończenia architektoniczne starych zabudowań, kapliczki w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowań gospodarskich.

Rozwój funkcji turystycznej Swobodna związany jest z wybudowaniem nad jeziorem Limajno pracowniczego ośrodka wypoczynkowego zakładu przemysłowego POL-MOT Warfama, oraz z rozbudową sieci domków letniskowych (lata 70-te).

Różnorodność walorów przyrodniczych, znajdujących się na terenie Sołectwa Swobodna, do których zaliczyć należy:

- rzekę Łynę, która biegnie przez Sołectwo krętymi meandrami, wśród łąk (Dolina Chronionego Krajobrazu) i której otoczenie posiada bogate i rzadkie zasoby fauny i flory,
- jezioro Limajno – zwane Perłą Warmii jezioro o powierzchni 233 hektary, pierwszej klasy Czystości, o urozmaiconej linii brzegowej z licznymi zatoczkami i półwyspami,
- masywy leśne nadleśnictwa Kudypy – które zachwycają starodrzewem bukowym (około 150 lat), bogactwem zwierzyny płowej oraz rzeźbą terenu (wąwozy, jary, strumienie leśne)

a także doskonała dostępność komunikacyjna oraz bliskość obiektów dziedzictwa kulturowego (Głotowo – Kalwaria Warmińska) to potencjał, w którym nie tylko mieszkańcy wsi ale cała Gmina widzą kierunek rozwoju i podnoszenia atrakcyjności turystycznej, rekreacyjnej i zamieszkania.

Na terenie Sołectwa Swobodna nie ma obiektów wpisanych do ewidencji zabytków, natomiast znajdują się obiekty wpisane do ewidencji dóbr kultury:

- kapliczka mur. , II poł. XIX w. ,
- dom nr 1 ,
- dom nr 3 , bud. gosp. ,
- dom nr 4 , bud. gosp. ,
- dom nr 6 , bud. gosp. ,
- kapliczka mur. , I ćw. XX w. (przy domu nr 6) ,
- dom nr 7 , bud. gosp. ,
- dom nr 10 , bud. gosp. ,
- dom nr 11 , bud. gosp.

1.2. Położenie oraz warunki geograficzne

Wieś Swobodna położona jest w województwie warmińsko- mazurskim w południowo- zachodniej części gminy Dobre Miasto, sąsiaduje z sołectwami: Głotowo, Knopin, Barcikowo, Cerkiewnik. Ogólna powierzchnia sołectwa: 8,944041km² stanowi 3,5% powierzchni całej gminy.

1.1.1. Klimat

Lokalne warunki klimatyczne wsi i sołectwa Swobodna, tak jak całej Gminy Dobre Miasto ukształtowały się w wyniku oddziaływania takich czynników jak rzeźba terenu, obecność zwartych kompleksów leśnych i zbiorników wodnych. Zróżnicowanie warunków termicznych i wilgotnościowych zaznacza się najwyraźniej między obszarami obniżeń a wysoczyzną. Niekorzystne warunki mikroklimatyczne panują w głęboko wciętej dolinie rzeki Łyny oraz w obniżeniach terenowych. Pionowy rozkład temperatury powietrza na tych terenach sprzyja utrzymywaniu się zastoisk chłodnego powietrza i hamuje jego wymianę. Obniżenia terenowe charakteryzują się krótszym nasłonecznieniem, zwiększonymi amplitudami dobowymi temperatury, większą wilgotnością i częstym występowaniem mgieł.

1.1.2. Budowa geomorfologiczna i surowce mineralne

W budowie geomorfologicznej Sołectwa Swobodna można wyróżnić wysoczyznę moreny dennej i czołowej oraz obszar zandru. Obszar moreny dennej, o podłożu gliniastym stanowi największą jednostkę na terenie gminy. Morena czołowa zajmuje natomiast bardzo małą powierzchnię i jest częścią pasa ciągnącego się na południe od Lidzbarka Warmińskiego. Charakteryzują ją zmienność podłoża z występującymi na przemian: glinami, piaskami i żwirami. Obszar zandru ciągnący się pasmem z południa na wschód zajmuje powierzchnię przylegającą do doliny rzeki Łyny. Doliny rzeczne są erozyjnymi formami terenowymi, których dna wypełnione są złożami torfu. Po wschodniej stronie doliny Łyny przeważają piaski zandrowe, a w jej części południowej – gliny zwałowe. Po zachodniej stronie doliny występują gliny zwałowe, a północnej zastoiskowe. Miąższość tych utworów wynosi ponad 10 m. U podnóżu zboczy występują utwory deluwialne o miąższości 1 – 3 m.

Na obszarze gminy Dobre Miasto w bezpośrednim sąsiedztwie sołectwa Swobodna występują złoża zasobów naturalnych:

- kruszywo w rejonie Barcikowa (stwierdzone),
- kreda jeziorna w rejonie Starego Dworu (prawdopodobne).

W celu gospodarczego wykorzystania wyżej wymienionych złóż, obszary ich zalegania powinny być chronione przed zabudową.

Eksploracja tych złóż może następować zgodnie z przepisami w tym zakresie.

1.1.3. Warunku hydrogeologiczne

Przez obszar sołectwa Swobodna oraz przez wieś Swobodna, z południa na północ, płynie rzeka Łyna, dzieląc je na część wschodnią i zachodnią.

Bieg rzeki Łyny na obszarze sołectwa jest szczególnie ciekawy – rzeka przepływa przez obszary łąkowe i rozlewiska, mając kształt krętej wstęgi.

Meandrowe ukształtowanie biegu rzeki oraz rozlewiskowe otoczenie sprawiają, że spotkać można tu niezwykle ciekawe odmiany roślinności – charakterystyczne dla terenów bagnistych, oraz rzadkie gatunki zwierząt i ptaków.

Stacjonują tu między innymi bobry, norki oraz przepiękne ptaki zimorodki.

W południowo- zachodniej części Gminy znajduje się jezioro Limajno.

Jest ono zbiornikiem polodowcowym o pow. 235,6 ha (wraz z wyspą), długości prawie 3 km i szerokości 1,5 km, o urozmaiconej, dobrze rozwiniętej linii brzegowej z licznymi zatoczkami i półwyspami oraz zadrzewioną wyspą w części wschodniej.

Jest to jezioro polodowcowe o średniej głębokości 9,5 metra i głębokości maksymalnej – 39,5 metra.

Pierwsza klasa czystości jeziora i jego głębokość sprawiają, że jest doskonałym miejscem do uprawiania sportu nurkowego.

W części wschodniej jezioro Limajno łączy się malowniczo z jeziorem Stobojno (Stobagien), w dalszej części natomiast z rzeką Łyną.

Brzegi wokół jeziora są pagórkowate, miejscami strome otoczone polami i łąkami.

W części północnej i zachodniej jeziora brzegi są zalesione przepięknymi masywami leśnymi nadleśnictwa Kudypy o przewadze drzewostanu bukowego.

Nad jeziorem Limajno stacjonują: wydra i norka amerykańska.

Czystą i dobrze natlenioną wodę zawdzięcza jezioro 20 wpadającym do niego niewielkim ciekom wodnym. Czystość wody potwierdza obecność w linii brzegowej raków.

Ze względu na typ jeziora : linowo- szczupakowy bardzo dobrze rozwinięty jest tu sport wędkarski.

Do najbardziej popularnych należą majowe połowy na szczupaki , a także całoroczne połowy okoni i płoci.

2. Sfera społeczna

2.1. – Ludność

Liczbę mieszkańców sołectwa Swobodna wg stanu na dzień 31.12.2005 r. oraz średnią gęstość zaludnienia przedstawia poniższe zestawienie:

TABELA NR 1: Liczba mieszkańców sołectwa Swobodna

Sołectwo	Ilość mieszkańców	Powierzchnia w km ²	Ilość mieszkańców na 1 km ²
Swobodna	33	8,944	3,7

Ludność Sołectwa według płci i wieku:

Kobiety – 13

Mężczyźni – 20

TABELA NR 2: Mieszkańcy wg wieku

Wiek	Liczba	Udział w %	Średnia w Gminie
przedprodukcyjny	9	27,27%	20%
produkcyjny	15	45,46%	68,18%
poprodukcyjny	9	27,27%	11,82%

Niewielka liczba mieszkańców zameldowanych na terenie Sołectwa to kilka rodzin zamieszkujących wieś (8 zabudowań) i kolonię (leśniczówkę).

Faktyczna liczba osób przebywających we wsi i korzystających z infrastruktury wiejskiej jest znacznie większa, i jest złożona z właścicieli i gości przebywających w domkach letniskowych (również całorocznych) oraz sezonowo: w ośrodku wypoczynkowym i polu namiotowym ZHP.

Z danych ewidencyjnych, otrzymanych od podmiotów świadczących usługi turystyczne nad jeziorem Limajno wynika, że w 2005 roku z oferty noclegowej skorzystało 799 turystów.

Tabela nr 3: Baza noclegowa w Swobodnie - wykorzystanie

lp	Nazwa podmiotu	Ilość miejsc noclegowych z oferty	Zgłoszona liczba turystów*
1	Ośrodek Wypoczynkowy „Leśne Wzgórza” nad jeziorem Limajno	89	328
2	Baza Szkoleniowo-Wypoczynkowa ZHP	60	471

* osoby a nie osobonoclegi

Większość turystów i gości odwiedzających wieś Swobodna to rodziny, posiadające małe dzieci (ze względu na bezpieczeństwo, czystość powietrza i dogodne warunki do turystyki rodzinnej), oraz młodzież (kąpiele w jeziorze, pole namiotowe, wypoczynek w grupach).

Dlatego przy tworzeniu strategii wsi ważne jest prowadzenie działań nie tyle dla mieszkańców (których jest niewielu), ale głównie z myślą o osobach odwiedzających – aby oferta wsi była jak najciekawsza i odpowiadająca potrzebom.

Taką inicjatywą, zrealizowaną w 2005 roku przez mieszkańców wsi Swobodna była budowa placu zabaw w centrum wsi, czy boiska do piłki nożnej.

2.2. Oświata

Ze względu na niewielką liczbę dzieci nie funkcjonują we wsi placówki oświatowe ani kulturalne. Dzieci dowożone są do szkół w Dobrym Mieście, nieodpłatnie.

Transport organizowany jest przez Zespół Obsługi Ekonomiczno – Administracyjnej Gminy.

2.3. Służba zdrowia

Mieszkańcy Swobodna korzystają z oferty ośrodków opieki zdrowotnej, znajdujących się w Dobrym Mieście:

- Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej „RAMED”
- Niepubliczny Zakład Lecznictwa Otwartego „Poradnia Rodzinna”
- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej:
 - Szpital
 - Zakład Opiekuńczo – Leczniczy
 - Dział Pomocy Doraźnej,
 - Zakład Opiekuńczo – Leczniczo – Geriatria
- „VITALIS – s.c.” – usługi pielęgniarskie,
- „OPIEKA” s.c. Pielęgniarki i Położne Środowiskowo – Rodzinne

- Niepubliczny Zakład Rehabilitacji Leczniczej „WITAREH”
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Poradnia K”

Wybór lekarzy rodzinnych i placówek POZ jest dokonywany indywidualnie przez mieszkańców wsi.

2.4 Bezpieczeństwo publiczne

Komisariat policji w Dobrym Mieście obejmuje swym zasięgiem cały obszar gminy Dobre Miasto. Ogółem zatrudnionych jest tu 30 osób. Przystępczość na terenie gminy Dobre Miasto nie odbiega w sposób znaczący od średniej dla całego powiatu olsztyńskiego.

TABELA NR 4 :Wskaźniki wykrywalności przestępstw stwierdzonych w 2004 r. [%]

Gmina	Ogółem	w tym		
		o charakterze kryminalnym	o charakterze gospodarczym	drogowe
Dobre Miasto	64,5 %	52,2%	88,9 %	100,00 %

W zakresie ochrony przeciwpożarowej na terenie sołectwa nie działa jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej. Najbliższa jednostka OSP znajduje się w oddalonym o kilka kilometrów Cerkiewniku.

Większość pożarów na terenie Sołectwa to pożary lasów, poszycia leśnego i traw na nieużytkach. Przyczynami tych pożarów najczęściej bywa nieostrożność osób dorosłych lub podpalenie.

2.5 Kultura

We wsi Swobodna nie ma świetlicy wiejskiej.

Świetlice takie znajdują się w: Cerkiewniku i Knopinie (obie wsie położone są w niewielkiej odległości od wsi Swobodna).

W obu tych świetlicach realizowany jest program Centrum Kultury: Kolorowe świetlice”, w którym biorą udział również dzieci z miejscowości Swobodna.

W okresie letnim mieszkańcy wsi korzystają z oferty kulturalnej przygotowywanej z myślą o turystach (potańcówki, ogniska, gry i zabawy organizowane przez ZHP itp.).

Mieszkańcy wsi Swobodna realizują wiele przedsięwzięć, które mają na celu organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży, zwłaszcza w okresie ferii zimowych i wakacji.

Należą do nich kuligi, spotkania ogniskowe, wieczór kołędowy.

Z myślą o dzieciach i młodzieży mieszkańcy zbudowali plac zabaw, a także zajmują się bieżącym utrzymaniem boisk sportowych.

2.6 Obiekty rekreacyjne i sportowe:

- 1) plac zabaw na „rondzie wiejskim” w Swobodnie,
- 2) plac utwardzony pełniący rolę boiska sportowego do piłki nożnej,
- 3) plac utwardzony, pełniący rolę wielofunkcyjnego placu rekreacyjnego,
- 4) leśna trasa rowerowa: „Perła Warmii” Dobre Miasto – Cerkiewnik – Bukwałd – Głotowo – Dobre Miasto,
- 5) szlak wodny rzeką Łyną,
- 6) piesza ścieżka rekreacyjno – dydaktyczna w Swobodnej (od ośrodka wypoczynkowego do Zielonej Szkoły w Chmurach leśniczówka)),
- 7) plaża miejska nad jeziorem Limajno,
- 8) Ośrodek Wypoczynkowy „Leśne Wzgórze” na północnym brzegu jeziora wraz

- z zapleczem noclegowym (domki letniskowe), gastronomicznym,
- 9) wypożyczalnia sprzętu wodnego,
- 10) boisko do gry w piłkę siatkową plażową przy plaży miejskiej,
- 11) punkt gastronomiczny,
- 12) ścieżka dydaktyczna nadleśnictwa Kudypy: zielona szkoła,
- 13) pole namiotowe ZHP Komendy Hufca w Dobrym Mieście wraz z węzłem sanitarnym.

Bardzo duża atrakcyjność turystyczna wsi i sołectwa Swobodna, stanowiąca jeden z podstawowych wyznaczników atrakcyjności turystycznej Gminy Dobre Miasto, sprawia że bardzo ważne jest rozszerzenie i różnicowanie oferty sportowej i rekreacyjnej tego miejsca, a także poprawa jakości i dostępności istniejących zasobów, oraz promocja walorów.

Dlatego do priorytetowych zadań planu rozwoju należeć będzie:

- budowa nowego pomostu na jeziorze,
- zagospodarowanie rekreacyjne plaży (nasadzenia, zabawki etc.),
- wizualizacja wsi (ciekawe nasadzenia, np. krzewy przyciągające motyle),
- stworzenie nowej, interesującej oferty spędzania czasu wolnego, np. trasa zdobywców – tor przeszkód przez tereny zabagnione,
- oznakowania istniejących szlaków: rowerowego, wodnego, pieszego oraz rozwój infrastruktury towarzyszącej (miejsca postojowe, wypożyczalnie sprzętu etc).

3. Infrastruktura Techniczna

3.1 Zaopatrzenie w wodę

Wieś Swobodna nie posiada sieci wodociągowej zbiorczej. Realizacja takiej inwestycji nie jest również w najbliższej przyszłości planowana przez Gminę Dobre Miasto.

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców wsi oraz obiektów rekreacyjnych (ośrodek wypoczynkowy, baza hufca ZHP) odbywa się za pomocą indywidualnych studni głębinowych.

Jakość wody ze studni głębinowych jest bardzo dobra i nie istnieje zagrożenie jej pogorszenia (brak ognisk zanieczyszczeń). Mieszkańcy zgłaszają problem nadmiernego żelazienia ujęć wody, co wymaga stosowania mechanizmów filtrowania.

3.2. Kanalizacja i oczyszczanie ścieków

Dzięki przeprowadzonej w latach 2004- 2005 inwestycji pod nazwą: Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Dobre Miasto – Knopin – Swobodna – Cerkiewnik mieszkańcy wsi swobodna (zabudowa zwarta wsi) zostali podłączeni siecią grawitacyjno – ciśnieniową do oczyszczalni w Dobrym Mieście.

Gospodarstwa rozproszone w terenie, w tym kompleks domków letniskowych wyposażone są w zbiorniki (szamba), które służą do przechowywania ścieków a po napełnieniu są opróżniane.

Indywidualny zbiornik do odprowadzania ścieków posiada również Ośrodek wypoczynkowy nad jeziorem (z podłączeniem obiektu ZHP).

Z uwagi na położenie, budowę geologiczną, walory przyrodnicze i krajobrazowe konieczne będzie w przyszłości kompleksowe skanalizowanie i zwodociągowanie terenów wokół jeziora Limajno (opaska wokół jeziora).

Takie wytyczne sporządził już Wojewódzka Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie.

3.3. Utylizacja odpadów stałych

Odpady komunalne z obszaru sołectwa Swobodna są wywożone przez Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Dobrym Mieście. Gmina wyposażona jest w 1852 pojemniki na odpady komunalne oraz pojemniki do segregacji odpadów: 62 – na szkło i 62 na odpady plastikowe.

3.4. Energetyka

W gminie Dobre Miasto prawie wszystkie gospodarstwa domowe korzystają z energii elektrycznej.

Średnie zużycie energii w Gminie, w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło w 2005 roku 1,70 mWh

Zaopatrzenie Sołectwa Swobodna w energię elektryczną odbywa się z głównego punktu zasilania, zasilanego liniami napowietrznymi wysokiego napięcia 110kV z kierunków:

- Ø Małki – Dobre Miasto – Lidzbark Warmiński,
 - Ø Olsztyn I – Dobre Miasto – Piotrowiec.
- Aktualne obciążenie GPZ wynosi około 70%.

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną Sołectwo obsługuje Koncern Energetyczny ENERGA SA

3.5. Telekomunikacja

W Gminie Dobre Miasto – na terenie miasta, działają dwie placówki pocztowo – telekomunikacyjne, które obsługują obszary wszystkich sołectw i miasto.

Teren sołectwa pokryty jest pełnym zasięgiem sieci ruchomych GSM/DCS 900/1800, MHz ERA GSM, PLUS GSM, Orange.

3.6. Komunikacja

Drogi

Przez obszar Swobodna przebiega:

- droga powiatowa Dobre Miasto- Swobodna- Kłódka nr 1447N o nawierzchni asfaltowo – gruntowej,
 - droga powiatowa nr 1428N: od drogi krajowej nr 51 (do granicy z Rosją: przejście graniczne Bezledy) do Różynki,
 - droga gminna- biegnąca od drogi nr 1447N dookoła jeziora i łącząca się z drogą nr 1428N.
- wszystkie trzy drogi okalają jezioro Limajno.
- droga gminna: Swobodna – Głotowo,
 - droga gminna: Swobodna – Cerkiewnik.

Ogólny stan dróg znajdujących się w obrębie Sołectwa Swobodna jest niezadowolający. Brak większych nakładów remontowych na poprawę ich jakości sprawia, że stan w przeważającej części odbiega od warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne, w zakresie bezpieczeństwa użytkowania (szerokości jezdni, pobocza, braku chodników, odwodnienia, ścieżek rowerowych etc.), oraz stateczności konstrukcji.

Szczególnie ważna jest poprawa stanu technicznego dróg powiatowych, których bardzo zła jakość znacznie obniża atrakcyjność turystyczną terenów wokół Limajna, a w przypadku złych warunków pogodowych wręcz uniemożliwia komunikację (droga nr 1428N).

Kolej

Przez Gminę Dobre Miasto przebiega linia kolejowa nr 221, relacji Olsztyn – Braniewo, do przejścia granicznego Gronowo – Mamonowo. Jest to linia drugorzędna, jednotorowa, nie zelektryfikowana, o znaczeniu lokalnym. Linie tę obsługują pociągi i szynobusy PKP.

Stacja PKP znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie wsi.

Z pociągów w miejscowości Swobodna w ciągu roku korzystają osoby dojeżdżające do pracy i szkół. W okresie wiosenno – jesiennym komunikacja PKP jest wykorzystywana przez amatorów turystyki rowerowej, których wielu wysiada właśnie na przystanku w Swobodnej.

Trasa kolei w Sołectwie Swobodna przebiega przez malownicze tereny rozlewiskowe Łyny i przy zaniechaniu (lub jeszcze większym ograniczeniu) liczby przewozów mogłaby być wykorzystywana do przewozów rekreacyjnych.

Autobusy

Usługi komunikacji autobusowej na terenie sołectwa świadczone są w głównej mierze przez sektor zorganizowanego dowozu dzieci i młodzieży do szkół w Dobrym Mieście.

Komunikacja autobusowa prywatna odbywa się w okresie letnim i jest uwarunkowana wzmożonym ruchem turystycznym w kierunku jeziora Limajno.

4. Sfera gospodarcza

4.1. Przedsiębiorczość

Na terenie sołectwa funkcjonuje kilka podmiotów gospodarczych:

- zakład produkcji sprzętu medycznego i chirurgicznego,
- usługi budowlane,
- ośrodek wypoczynkowy z zapleczem gastronomicznym i wypożyczalnią sprzętu,
- mała gastronomia,
- handel detaliczny (sklep spożywczo- przemysłowy),
- Leśnictwo Chmury.

Zakres prowadzonej działalności gospodarczej jest wynikowa rozwijającego się ruchu turystycznego jeziorem Limajno.

Mieszkańcy wsi zauważają potrzebę rozwoju działalności w kierunku agroturystyki, oraz wyrobu i promocji produktów regionalnych.

4.2. Rolnictwo

Klasy gruntów użytkowanych przez osoby fizyczne na terenie Sołectwa Swobodna:

Tabela nr 5: Klasy gruntów użytkowanych przez osoby fizyczne na terenie Sołectwa Swobodna:

Wyszczególnienie	Klasy bonitacyjne gruntów ornych							
	II	IIIA	IIIB	IVA	IVB	V	VI	VIZ
Sołectwo Swobodna	-	-	9,85	15,81	1,96	5,91	-	-
Gmina Dobre Miasto ogółem	53,23	428,47	2903,19	2797,75	933,72	975,6	431,33	12,94

Wyszczególnienie	Klasy bonitacyjne użytków zielonych					
	II	III	IV	V	VI	VIZ
Sołectwo Swobodna	-	16,73	12,25	3,63	2,17	-
Gmina Dobre Miasto	-	1262,91	2027,72	546,94	860,22	3,9

4.3 Leśnictwo

Na terenie Sołectwa Swobodna znajduje się siedziba Leśnictwa Chmury (Nadleśnictwo Kudypy), którego tereny leśne zajmują właśnie obszar sołectwa.

Lasy Kudypskie charakteryzuje bardzo ciekawa rzeźba terenu: pagórkowatego, poprzecinanego licznymi wąwozami, których głębokość dochodzi miejscami nawet do 30 metrów.

Masywy leśne położone są na żyznych siedliskach o przewadze drzewostanu bukowego, z udziałem całej gamy gatunków liściastych z domieszką sosny i świerka.

Sucha ściółka, oraz przepiękny starodrzew (buk w wieku około 150 lat) zachęcają do spacerów i rekreacji. Lasy wokół Swobodnej zasobne są w grzyby, jagody i maliny.

W lesie spotkać można niemalże wszystkie gatunki zwierzyny płowej: jelenia, sarnę, dziką, borsuka, jenota, lisa, zającą, kunę i tchórza.

Nad jeziorem siedliskują wydra i norka amerykańska.

Na półwyspie, porośniętym przepięknym starodrzewem sosnowym mieszkają czaple i kormorany. Natomiast wyspa na jeziorze Limajno została zamieszкана przez rodzinę Orła Bielika. W tym roku rodzina dochowała się potomstwa.

W niedalekiej odległości od wsi (około 4 km), w lesie – nad jeziorem Limajno znajduje się Zielona Szkoła - leśna ścieżka dydaktyczna, której tablice informacyjne ukazują zasoby kudypskich lasów i zachęcają do ich odwiedzenia.

Mieszkańcy wsi Swobodna, oraz Samorząd Gminy Dobre Miasto świadomi walorów przyrodniczych i krajoznawczych okolic jeziora Limajno, rzeki Łyny i otaczających terenów zielonych planują realizację szeregu przedsięwzięć, które będą podnosić atrakcyjność turystyczną regionu, oraz promować go na rynkach usług turystycznych.

W celu pełnego wykorzystania zasobów przyrodniczych nad jeziorem Limajno usytuowano plażę miejską która jest objęta nadzorem Ratownika, prowadzona jest edukacja ekologiczna dla dzieci i młodzieży, jest to miejsce organizacji imprez rodzinnych (rodzinne rajdy rowerowe) i wycieczek szkolnych.

II. ANALIZA SWOT WSI I SOŁECTWA SWOBODNA

Celem „Planu Rozwoju Wsi Swobodna”, opracowanego na okres od roku 2006 do roku 2013 jest podjęcie działań na rzecz wykorzystania i rozwoju wiejskiego dziedzictwa kulturowego oraz walorów przyrodniczo – krajobrazowych sołectwa.

Środkiem i celem realizacji Planu jest pobudzenie lokalnej społeczności do wykorzystania potencjału i zasobów naturalnych wsi rzecz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców i poprawy atrakcyjności turystycznej wsi, sołectwa i całej Gminy.

Poniżej przedstawiona została analiza SWOT Sołectwa, która powstała w wyniku dyskusji prowadzonej z Radą Sołecką i przedstawicielami lokalnej społeczności.

Analiza zasobów i uwarunkowań otoczenia wskazuje czynniki, które są postrzegane przez mieszkańców sołectwa jako wpływające negatywnie i hamujące rozwój wsi, a także te, w których upatruje się walorów i dalszych możliwości i kierunków rozwoju Sołectwa.

1. SILNE STRONY

- walory krajobrazowo- przyrodnicze: lasy, rzeka Łyna, jeziora: Limajno i Stobagien, bogactwo fauny i flory,
- idealne warunki i bogate zasoby do rozwoju turystyki,
- występowanie terenów dziewiczych przyrodniczo, w których niewielkie nakłady inwestycyjne mogą stworzyć innowacyjne oferty turystyczne (np. obozy przetrwania, tory przeszkód na obszarach bagiennych rozlewiskowych, oferta kursów i obozów dla pletwonurków, zawody wędkarskie – okolicznościowe i cykliczne),
- potencjalne tereny pod inwestycje, zwłaszcza inwestycję w turystykę,
- bliskość i dobra dostępność komunikacyjna ośrodków administracyjnych – gminy (Dobre Miasto) i województwa (Olsztyn),
- bardzo dobre warunki dla rozwoju edukacji ekologicznej i agroturystyki,
- aktywna i otwarta społeczność lokalna,
- dziedzictwo kulturowe,
- uregulowania prawne sprzyjające rozwojowi organizacji pozarządowych,

2. SŁABE STRONY

- zły stan techniczny dróg o znaczeniu lokalnym i powiatowym,
- rozproszenie sieci osadniczej ,
- relatywnie wysoki poziom bezrobocia i coraz powszechniejsze zjawiska biedy i rezygnacji mieszkańców w przewyciężaniu trudności (apatia), niska aktywność osób bezrobotnych (stagnacja, zrezygnowanie),
- niedostateczna ilość i zróżnicowanie ofert sportowych, rekreacyjnych i turystycznych,
- brak lub zła jakość techniczna i niewystarczająca ilość obiektów kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych,

- niewykorzystane naturalne zasoby przyrodnicze, krajobrazowe, turystyczne np. akwen wodny jeziora, koryto rzeki Łyny, masywy leśne, szlak wodny i rowerowy,
- słabo rozwinięta przedsiębiorczość – niskie tempo przyrostu podmiotów gospodarczych, brak podmiotów świadczących usługi turystyczne: agroturystyka, produkty regionalne, etc.
- niski stan zasobności gospodarstw domowych.

3. SZANSE

- pozyskanie inwestorów i kapitału,
- dokształcanie społeczeństwa – szkolenia i kursy,
- sprzyjająca polityka regionalna idąca w kierunku m.in. rozwoju obszarów wiejskich,
- zwiększanie możliwości aplikacji do kapitałów i środków pomocowych, w tym pochodzących w Unii Europejskiej (wzrastająca liczba programów kierowanych na tereny wiejskie),
- promocja walorów sołectwa,
- rozbudzanie przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy,
- wzrost zainteresowania ofertą turystyczno – rekreacyjno – wypoczynkową Swobodna,
- wykorzystanie współpracy z partnerami z Rosji dla rozwoju turystyki, kultury, edukacji,
- popyt na produkty ekologiczne – wytwarzane tradycyjnie na bazie naturalnych surowców,
- rozwój partnerstwa publiczno – prywatnego,
- rozwój edukacji ekologicznej oraz rozwój agroturystyki,
- wzrost aktywności sektora pozarządowego w sferach kultury, edukacji, rekreacji, turystyki, gospodarki.

4. ZAGROŻENIA

- utrzymujące się bezrobocie i niska stopa życiowa – degradacja społeczeństwa,
- pogłębianie się niekorzystnych postaw społecznych i narastające zjawiska dziedziczenia biedy,
- skomplikowane procedury i bardzo długi czas oczekiwania na rozpatrzenie wniosków aplikacyjnych o wsparcie unijne,
- brak środków finansowych na inwestycje w sferę turystyki i rekreacji ruchowej,
- niedostateczna promocja oferty.

III. WIZJA ROZWOJU WSI SWOBODNA

PRIORYTET 1. – Wykorzystanie walorów przyrodniczych i turystycznych Sołectwa w rozwoju wsi Swobodna

Cele:

1. Budowa nowych obiektów turystycznych nad jeziorem Limajno: pole kampingowe, obiekty sportowe, molo,
2. Budowa nowych obiektów małej architektury (np. wiata przystankowa, kierunkowskazy informacyjne) w nawiązaniu do tradycji warmińskiej,
4. Zagospodarowanie turystyczne i wizualizacja wsi – nasadzenia (rośliny przyciągające motyle, pachnące rabaty kwiatowe),
5. Zagospodarowanie turystyczne plaży nad jeziorem Limajno. (boiska, plac zabaw, nasadzenia, utworzenie strefy wypoczynku –wyraźnie wygradzonej od drogi), budowa miejsc parkingowych.
6. Wykorzystanie rzeki Łyny do rozwoju turystyki aktywnej (spływy kajakowe, wypożyczalnia sprzętu, mini-przystań etc.)
7. Budowa infrastruktury

PRIORYTET 2 –Powrót do korzeni – dziedzictwo kulturowe wsi.

Cele:

1. Budowa małej architektury nawiązującej do tradycji warmińskiej (wiaty przystankowa, wiaty do wypoczynku, miejsce na ognisko)
2. Znaki informacyjne o architekturze nawiązującej do tradycji warmińskiej:
 - we wsi – z pełną ofertą turystyczną,
 - nad jeziorem Limajno,
 - oznakowanie szlaków: rowerowych, wodnego, pieszego.
3. Wspieranie działalności gospodarczej nawiązującej do tradycji (dania i wyroby regionalne, stare zawody).

PRIORYTET 3. Pozarolnicza działalność w miejscach atrakcyjnych turystycznie

Cele :

1. Organizacja kursów i szkoleń: agroturystycznego, pozyskiwania wsparcia unii europejskiej.
2. Warsztaty – dobre praktyki w zagospodarowaniu turystycznym wsi.
3. Wspieranie działalności pozarolniczej.

PRIORYTET 4. Budowa i modernizacja istniejącego systemu komunikacji drogowej, oraz sieci wodno – kanalizacyjnej

Cele:

- 1 Budowa i modernizacja chodników, placów, parkingów, ścieżek rowerowych
2. Budowa i modernizacja oświetlenia, zatoczek autobusowych, wiat przystankowych.
3. Kompleksowe zwodociągowanie i skanalizowanie terenów wokół jeziora Limajno

PRIORYTET 5. Wspieranie inicjatyw indywidualnych mieszkańców gminy, szczególnie rolników w działaniach na rzecz odnowy wsi.

Cele:

1. Działania na rzecz integracji społecznej: przedstawienia, spotkania, festyny, jarmarki itp.

IV. PROGRAM ROZWOJU WSI – PLANOWANE DZIAŁANIA

Program Rozwoju Wsi Swobodna, w prezentowanym poniżej zakresie stanowi zestawienie inwestycji i przedsięwzięć, które wynikają z wieloletnich programów i strategii Gminy Dobre Miasto, oraz które są postrzegane przez mieszkańców jako priorytetowe do realizacji działania na rzecz rozwoju, poprawy warunków zamieszkania i wzrostu atrakcyjności turystycznej wsi.

Działania te nie stanowią zamkniętej listy przedsięwzięć i mogą ulegać modyfikacji, zwłaszcza poprzez rozszerzanie ich zakresu o nowe, ciekawe i zasadne dla rozwoju wsi inicjatywy.

Każdy mieszkaniec Sołectwa może składać swoje propozycje przedstawicielom Rady Sołectkiej, która następnie przedstawi je na Zebraniu Wiejskim.

Wszystkie osoby mające pomysły na rozwój wsi zapraszamy do współpracy!

1. Budowa drewnianej wiaty przystankowej, zawierającej elementy wykończeniowe nawiązujące do tradycji warmińskiej.

Priorytet I, Cel 2
Szacowany koszt: 20.000 złotych
Planowany termin realizacji: 2008 rok

Opis przedsięwzięcia: wiatra zostanie zakupiona z gotowego elementu i postawiona w miejscu dotychczasowego przystanku autobusu szkolnego na kamiennej podmurówce.

2. Budowa kierunkowskazów do miejsc cenniejszych kulturowo i turystycznie.

Priorytet 1, Cel 2
Szacowany koszt: 30.000 złotych
Planowany termin realizacji: 2007-2009

Opis przedsięwzięcia: kierunkowskazy, ustawione w widocznych miejscach i estetyką nawiązujące do tradycji warmińskiej (np. posiadające niewielkie daszki) wskazywały będą drogę między innymi do: zabytkowych kapliczek, ośrodka wypoczynkowego, kempingu, prezentowały szlaki wodne, rowerowe, piesze, itp.

Wykonawca będzie wyłoniony w drodze konkursu a preferowani będą twórcy ludowi działający na terenie Gminy Dobre Miasto.

3. Tablica informacyjna o walorach przyrodniczych i ofercie turystyczno – rekreacyjnej wsi Swobodna.

Priorytet 2 Cel 3
Szacowany koszt: 10.000 złotych
Planowany termin realizacji: 2007

Opis przedsięwzięcia: Tablice informacyjne – szt. 2 zostaną ustawione w centrum wsi i w okolicy plaży miejskiej.

4. Budowa nowych obiektów turystycznych nad jeziorem Limajno:

- pola kempingowego,
- obiektów sportowych,
- mola.

Priorytet 1 Cel 1
Szacowany koszt: 500.000 złotych
Planowany termin realizacji: 2007-2013

Opis przedsięwzięcia: inwestycje w ramach przedsięwzięcia będą realizowane zarówno przez samorząd: Gminę Dobre Miasto, jak i podmioty gospodarcze sytuujące tutaj swoją działalność. Przewiduje się również realizację inwestycji w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego.

5. Wizualizacja wsi – nasadzenia zieleni

Priorytet 1 Cel 4
Szacowany koszt: 30.000 złotych
Planowany termin realizacji: 2006-2008

Opis działania: bardzo duży wpływ na atrakcyjność turystyczną wsi ma jej estetyka, wewnętrzna spójność rozwiązań architektonicznych i systemów wizualizacji, a także postrzeganie zastosowanych rozwiązań jako ciekawych i innowacyjnych. Dlatego mieszkańcy planują zorganizować nasadzenia zieleni zarówno w obrębie przestrzeni prywatnej, jak i publicznej które stanowiłyby estetyczną i funkcjonalną całość.

I tak w obrębie plaży i centrum wsi planuje się nasadzenia roślin, które:

- pełnić będą funkcje żywopłotu,
- będą przyciągały motyle (do roślin takich należą między innymi tawuły, budleja Dawida, wiciokrzewy, rośliny kwitnące na białe i żółto),
- będą tworzyły, kolorowe, pachnące przez cały okres wiosenno – jesienny rabaty.

6. Zagospodarowanie turystyczne plaży miejskiej nad jeziorem Limajno.

Priorytet 1 cel 5
Szacowany koszt: 20.000 złotych
Termin realizacji: III – IV 2006

Opis przedsięwzięcia:

- roboty ziemne wyrównujące teren pod część rekreacyjną plaży,
- nasypanie warstwy podsypkowej piaskowej zagęszczanej ręcznie – nawierzchnia do boiska piłki siatkowej plażowej,
- montaż słupków i siatki,
- montaż placu zabaw: huśtawka podwójna, huśtawka ważka, konik, skuter,
- nasadzenia zieleni (żywopłot): krzewy róż pospolitych.

7. Utworzenie oferty rekreacyjno –turystycznej wsi Swobodna – reklamującego wszystkie walory sołectwa oraz zasoby takie jak: zasoby naturalne gastronomia, obiekty sportowe i rekreacyjne, plan imprez itp.

Priorytet 1
Szacowany koszt: 5.000 złotych
Planowany termin realizacji: 2007 -2008rok

8. Budowa i modernizacja komunikacji drogowej, zwłaszcza dotyczącej transportu lokalnego dróg wewnętrznych, w tym budowa i oznakowanie ścieżek rowerowych

Priorytet 4,
Szacowany koszt: 1.000.000 złotych
Planowany termin realizacji: 2007-2013

Inwestycja realizowana przez Powiat Olsztyński i gminę Dobre Miasto

9. Budowa kanalizacji w Swobodnej, budowa wodociągów do zabudowań kolonijnych

Priorytet 4 cel 3

Szacowany koszt: 2.200.000 złotych

Planowany termin realizacji: 2007-2010

10. Wspieranie działań na rzecz odnowy wsi i aktywności oraz integracji mieszkańców

Priorytet 5

Szacowany koszt: 20.000 złotych

+ wkład rzeczowy i osobowy mieszkańców wsi w realizowane społecznie przedsięwzięcia
Planowany termin realizacji: 2006-2009

W ramach działania planowane są do realizacji działania takie jak:

- odnawialne źródła energii – wizyta w specjalistycznych gospodarstwach rolnych,
- agroturystyka – sposób ściągnięcia turysty – wizyty w znanych gospodarstwach agroturystycznych,
- organizacja festynów, spotkań, przedstawień, imprez integrujących mieszkańców i promujących walory oraz lokalny produkt turystyczny Sołectwa.

PODSUMOWANIE

Atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna wsi Swobodna ma znaczenie znacznie szersze niż lokalne.

Dlatego działania mieszkańców, mające na celu poprawę wizerunku wsi, wzbogacenie oferty turystycznej i rekreacyjnej, czy poprawę warunków życia na wsi są wspierane przez lokalny samorząd i sektor prywatny.

Dbłość o zasoby naturalne, rozszerzanie oferty rekreacyjnej i kulturalnej, rozwój turystyki i usług okołoturystycznych jako alternatywnej formy działalności na obszarach wiejskich, a także skuteczna promocja są działaniami, które muszą zostać zrealizowane dla osiągnięcia założonych w planie rozwoju celów.

Wszyscy dołożymy wszelkich starań, aby zmieniać na lepsze wizerunek wsi!